

W nowej roli

Miesięcznik
Rolniczy

ISSN 2300-4487
Nr 3 (143) marzec 2023

Kuku ryku!

- kurki w kurniku

str. 8-9

Agrocasco

- oferta TUV „TUV”

str. 5

Mammografia

- dbaj o siebie

str. 16

Spis treści

Aktualności

- Konkursy dla dzieci .....str. 3
- Pomoc dla producentów świń .....str. 4
- Zakładowa stacja paliw .....str. 4

Ubezpieczajmy się u siebie

- Pakiet Agrocasco .....str. 5

Samorząd rolniczy

- Działania IRWŁ .....str. 6 - 7

Temat numeru

- Kuku ryku! .....str. 8 - 9

Dobre praktyki w rolnictwie

- Pszenica jara .....str. 10 - 11

Specjalista doradza

- Jak ochronić wodę? .....str. 14

Informacje z rynku „Zjazdowa”

- Pij wodę! .....str. 15

Zdrowie

- Mammografia .....str. 16

Miesięcznik Rolniczy

Redakcja: Materiały do gazety
Sylvia Skulimowska – 604 627 197
sylvia.skulimowska@izbarolnicza.lodz.pl
Reklama: Piotr Kociołek – 692 467 000
piotr.kociolek@wp.pl

Zdjęcie na okładce:

Zdjęcie na okładce: Małgorzata i Grzegorz Baran,
artykuł Kuku ryku! str. 8-9

Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść
tekstów i reklam dostarczonych przez Instytucje współpracujące.
Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów i zastrzega sobie
prawo ich skracania, redagowania i umieszczenia na stronie
www.izbarolnicza.lodz.pl

Nakład: 10 000 egz. ISSN 2300 - 4487

Wydawca:

SAM-ROL Sp. z o. o.,
ul. Beskidzka nr 124,
91-610 Łódź, tel. 42 632 70 21

Projekty i druk:
www.tagraf.pl

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego
ul. Beskidzka nr 124, 91-610 Łódź
tel. 42 632-70-21 fax 42 632-70-31,
www.izbarolnicza.lodz.pl, info@izbarolnicza.lodz.pl

Izba Rolnicza
Województwa Łódzkiego

Biura Powiatowe	Przewodniczący/ Delegat	Adres biura	Telefon/@
Bełchatów	Piotr Kociołek Janusz Frydrychowski	Urząd Gminy ul. Kościuszki 13 97-400 Bełchatów	511 124 504 bpbelchatow@izbarolnicza.lodz.pl
Brzeziny	Eugeniusz Supera Dorota Kołodziejczyk	UG Brzeziny ul. Sienkiewicza 16 A 95-060 Brzeziny	510 474 851 bpbrzeziny@izbarolnicza.lodz.pl
Kutno	Włodzimierz Jaworski Andrzej Górczyński	ul. Podrzeczna 18 99-300 Kutno, pok. 117	510 474 825 bpkutno@izbarolnicza.lodz.pl
Łask	Bronisław Węglewski Iwona Mamzer	Urząd Gminy w Łasku ul. Warszawska 14 98-100 Łask, pokój 48	510 474 871 bpłask@izbarolnicza.lodz.pl
Łęczyca	Zbigniew Marczak Krzysztof Ogórek	ul. Kaliska 9a 99-100 Łęczyca	510 474 825 bpłeczyca@izbarolnicza.lodz.pl
Łowicz	Roman Wodzyński Waldemar Wojciechowski	ul. Starościńska 1 99-400 Łowicz, pok. 213	510 474 800 bpłowicz@izbarolnicza.lodz.pl
Łódź-Wschód	Michał Owczarek Marcin Derach	ul. Beskidzka nr 124 91-610 Łódź, pok. 2	510 474 874 bpłodz-wsch@izbarolnicza.lodz.pl
Opoczno	Marian Kacprzak Krzysztof Juszyński	Starostwo Powiatowe ul. Kwiatowa 1a 26-300 Opoczno, pok. C16	510 474 870 bpopoczno@izbarolnicza.lodz.pl
Pabianice	Grzegorz Antoniewski Jan Chojecki	ul. Piłsudskiego 34 95-200 Pabianice	510 474 865 bppabianice@izbarolnicza.lodz.pl
Pajęczno	Paweł Sikora Jarosław Gasiński	ul. 1 Maja 73 98-330 Pajęczno	510 474 813 bppajeczno@izbarolnicza.lodz.pl
Piotrków Tryb.	Janusz Terka Szymon Bogusławski	Starostwo Powiatowe ul. Dąbrowskiego 7, pok. 105 97-300 Piotrków Tryb.	510 474 861 bpiotrkow@izbarolnicza.lodz.pl
Poddębice	Ewa Bednarek Leszek Chmielecki	GS Samopomoc Chłopska ul. Kaliska 3/5 99-200 Poddębice	510 474 725 bppoddebice@izbarolnicza.lodz.pl
Radomsko	Andrzej Komala Andrzej Gruszczyński	ul. Kościuszki 6 97-500 Radomsko, pok. 210	510 474 801 bpradomsko@izbarolnicza.lodz.pl
Rawa Maz.	Sylwester Libera Małgorzata Rosa	ul. Kościuszki 5 96-200 Rawa Maz., pok. 58	510 474 850 bprawa@izbarolnicza.lodz.pl
Sieradz	Jan Kołodziejczyk Jerzy Wróbel	Starostwo Powiatowe Plac Wojewódzki 3 98-200 Sieradz, pok. 309	511 124 538 bpsieradz@izbarolnicza.lodz.pl
Skierniewice	Jacek Ossowicz Roman Rosiński	ul. Konstytucji 3 Maja 6 96-100 Skierniewice	510 474 841 bpskierniewice@izbarolnicza.lodz.pl
Tomaszów Maz.	Dariusz Kowalczyk Paweł Rochala	ul. Św. Antoniego 41 97-200 Tomaszów Maz., pok. 11	510 474 862 bptomaszow@izbarolnicza.lodz.pl
Wieluń	Krzysztof Wróbel Zbigniew Szudlarek	ul. Palestrancka 5/4 98-300 Wieluń	510 474 804 bpwielun@izbarolnicza.lodz.pl
Wieruszów	Jerzy Karsznia Adam Ciećka	ul. Waryńskiego 14 98-400 Wieruszów	510 474 804 bpwieruszow@izbarolnicza.lodz.pl
Zduńska Wola	Zenon Kowalski Krzysztof Nowak	ul. Ceramiczna 10 98-220 Zduńska Wola	510 474 793 bpzdunska.wola@izbarolnicza.lodz.pl
Zgierz	Jerzy Kuzański Adam Michaś	MPGK w Zgierzu ul. Łęczycka 24 95-100 Zgierz	510 474 738 bpzgierz@izbarolnicza.lodz.pl

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

Nazwa Placówki	Adres biura	Telefon
Biuro Regionalne w Łodzi	91-455 Łódź ul. Żurawia 7/9	42/640-68-53, 640-68-54 lodz@tuw.pl
Oddział w Piotrkowie Tryb.	97-300 Piotrków Trybunalski ul. Kostromska 37	44/649-69-29, 649-69-80 piotrkowtrybunalski@tuw.pl
Oddział w Skierniewicach	96-100 Skierniewice ul. Jagiellońska 4	46/832-30-00, 832-36-49 skierniewice@tuw.pl
Oddział Kutnowsko-Łowicki	99-400 Łowicz ul. Zduńska 51 druga lokalizacja: 99-300 Kutno ul. Zduńska 9	46/837-00-79 lowicz@tuw.pl 24/254-17-00 kutno@tuw.pl
Oddział w Sieradzu	98-200 Sieradz, ul. Rynek 19	43/822-33-99 fax: 822-38-68 sieradz@tuw.pl
Oddział w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Przedrynek 8	24/721-01-61 leczyca@tuw.pl
Oddział w Radomsku	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 4	44/683-51-05, 683-21-27 radomsko@tuw.pl

IV Ogólnopolski Konkurs dla Dzieci na Rymowanke o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ogłosiła IV edycję Ogólnopolskiego Konkursu dla Dzieci na Rymowanke o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym. Konkurs przebiega pod Honorowym Patronatem Ministra Edukacji i Nauki.

Do udziału w konkursie zapraszamy dzieci urodzone w latach 2008–2012, których przynajmniej jeden z rodziców

lub opiekun prawny podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie przyjmowania zgłoszeń do Konkursu.

Tegoroczna edycja przebiega pod hasłem: „Bezpiecznie na wsi mamy, niebezpiecznych substancji unikamy”. Zadanie konkursowe polega na ułożeniu rymowanki (minimum 4 wersy) popularyzującej sposoby ograniczania ryzyka oddziaływania substancji szkodliwych na istoty żywe i skażenia środowiska naturalnego w gospodarstwach rolnych. Regulamin konkursu został przesłany do szkół podstawowych z terenu województwa łódzkiego. Jest także dostępny na stronie www.krus.gov.pl

Pracę konkursową podpisaną imieniem i nazwiskiem uczestnika Konkursu oraz wypełniony formularz zgłoszeniowy należy przesłać do 20 marca 2023 r. na adres e-mail: lodz@krus.gov.pl (w temacie należy wpisać: Konkurs na rymowanke – imię i nazwisko dziecka) lub pocztą tradycyjną na adres: OR KRUS w Łodzi, ul. Żeligowskiego 32/34, 90-643 Łódź (z dopiskiem Konkurs na rymowanke).

Laureaci poziomu wojewódzkiego z największą liczbą punktów zostanie uhonorowanych nagrodami rzeczowymi o wartości ok. 500 zł.

W przypadku pytań prosimy o kontakt pod numerami telefonów: (42) 665 07 13, (42) 665 07 29 lub za pomocą poczty elektronicznej pod adresem: lodz@krus.gov.pl

Przemysław Kraska
OR KRUS w Łodzi

XIII Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci pt. „Bezpiecznie na wsi mamy, niebezpiecznych substancji unikamy”

Drugą propozycją, przygotowaną z myślą o uczniach większych szkół podstawowych jest trzynasta edycja konkursu plastycznego pt. „Bezpiecznie na wsi”. Na terenie województwa łódzkiego organizatorem Konkursu jest Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Łodzi oraz Placówki Terenowe, a współorganizatorami przedstawiciele Wojewódzkiej Komisji ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie, m.in. Okręgowy Inspektorat Pracy w Łodzi, Oddział Terenowy KOWR w Łodzi, Łódzki Oddział Regionalny ARIMR, Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach, Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego, Kuratorium Oświaty w Łodzi oraz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”. Konkurs przebiega pod Honorowym Patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Tegoroczne hasło cieszącego się rokrocznie dużym zainteresowaniem konkursu brzmi: „Bezpiecznie na wsi mamy, niebezpiecznych substancji unikamy”.

Zadanie konkursowe polega na wykonaniu dwuwymiarowej pracy plastycznej w formacie A-3, w dowolnej technice, obrazującej upowszechniane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego sposoby zapobiegania skutkom niewłaściwego stosowania w go-

spodarstwie rolnym niebezpiecznych substancji, m.in. środków ochrony roślin, nawozów i paliw.

Autorzy najciekawszych prac, na każdym etapie Konkursu otrzymają nagrody ufundowane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, współorganizatorów i patronów Konkursu. Prace laureatów będą publikowane również w materiałach popularyzatorskich Kasy.

Termin nadsyłania prac plastycznych do najbliższej Placówki Terenowej KRUS mija 31 marca 2023 roku. Regulaminy konkursu zostały przesłane do większych szkół podstawowych z terenu województwa łódzkiego. Są także dostępne na stronie www.krus.gov.pl

W przypadku dodatkowych pytań prosimy o kontakt pod numerami telefonów: (42) 665 07 13, (42) 665 07 29 lub za pomocą poczty elektronicznej pod adresem: lodz@krus.gov.pl. Informacje na temat konkursu można również uzyskać we wszystkich Placówkach Terenowych KRUS w województwie łódzkim.

Zachęcamy do wzięcia udziału w konkursach organizowanych przez KRUS. Dzięki nim młodzi uczestnicy naszych propozycji mogą rozwijać swoje talenty i zdobyć atrakcyjne nagrody.

Przemysław Kraska
OR KRUS w Łodzi

Szanowni Państwo!

Zapraszam do lektury marcowego wydania „W nowej roli”. Szczególnie zachęcam Państwa do przeczytania artykułu o inwentarzu Państwa Małgorzaty i Grzegorza Baran, którzy prowadzą niewielkie gospodarstwo rolne, ukierunkowane na produkcję roślinną z przewagą uprawy zbóż. Ale to nie wszystko. Pasją jest hodowla drobiu ozdobnego, która przetrwała się w hobby całej rodziny i znajomych. Obrządek całej gromadki (ok. 100 sztuk) to prawie 2 godziny dziennie, a cały inwentarz karmiony jest zbożem z gospodarstwa. Na naszej okładce tak wspaniale prezentuje się bażant złoty. Zapraszamy Państwa na stronę 8 i 9.

Mechanizacja i automatyzacja prac są nieodłącznym elementem współczesnego rolnictwa. Wraz z rozbudową parków maszynowych rosną także oczekiwania rolników wobec produktów ubezpieczeniowych zapewniających ochronę nowego sprzętu rolniczego. W odpowiedzi na te potrzeby Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” opracowało nowy pakiet Agrocasco, który publikujemy na stronie 5.

Marzec to wyjątkowy miesiąc, szczególnie dla Pań. Dzień Kobiet to życzenia, kwiaty, ale również troska o zdrowie. Bezpłatne badania mammograficzne finansowane przez NFZ w ramach *Profilaktyka Raka Piersi* mogą wykonać wszystkie Panie w wieku 50-69 lat. Więcej szczegółów na stronie 16.

Kochane Panie! Pięknych dni, radości i uśmiechu, spełnienia marzeń i dużo, dużo zdrowia!

Dromis Toar Angielski

Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

Pomoc dla producentów świń - informacje MRiRW

W odpowiedzi na pismo KRIR z dnia 18 stycznia 2023 r. w sprawie uruchomienia programu pomocy na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu dla producentów świń, MRiRW w piśmie z dnia 17 lutego 2023 r., informuje, co następuje:

„W nawiązaniu do pisma znak KRIR/JM/73/2023 w sprawie ponownego uruchomienia programu pomocy na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu dla producentów świń, uprzejmie Pana Prezesa informuję, że zgodnie z przepisami § 13z1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, pomoc była udzielana na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu uzyskanej ze sprzedaży świń z obszarów objętych ASF. A zatem pomoc ta skierowana była do tych producentów, którzy uzyskali niższe dochody ze sprzedaży produkcji w związku z wystąpieniem ASF. Pomoc ta nie była związana z podwyższeniem kosztów produkcji. Przedstawiając powyższe należy podkreślić, że określenie rzeczywistych kosztów poniesionych przez hodowców świń w poszczególnych gospodarstwach spowodowanych wyższymi kosztami produkcji związanymi ze wzrostem cen nawozów, paliwa, cen koncentratów i dodatków paszowych, byłaby możliwa wyłącznie po wprowadzeniu obowiązku prowadzenia rachunkowości i przedstawieniu przez producentów trzody chlewnej rocznych sprawozdań fi-

nansowych z gospodarstwa rolnego. Jednocześnie informuję, że w celu obniżenia kosztów produkcji rolnej i poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych Rada Ministrów, rozporządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie stawki zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na 1 litr oleju w 2023 r. (Dz. U. poz. 2832), ustaliła stawkę zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w 2023 roku w wysokości 1,20 zł na 1 litr oleju, tj. została zwiększona o 20% w stosunku do ubiegłego roku. W 2023 roku w przyjętej przez Sejm ustawie budżetowej na dopłaty do paliwa rolniczego została zaplanowana kwota 1,34 mld zł. Aktualnie trwają końcowe prace nad przedłożeniem Radzie Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 846), w którym zaproponowano wprowadzenie limitu zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji świń. W trakcie konsultacji zaproponowano rozszerzenie listy gatunków zwierząt gospodarskich, do produkcji których przysługiwałby zwrot podatku akcyzowego o owce i kozy oraz konie. Projekt zmian zostanie rozszerzony o te gatunki zwierząt, w których w chowie lub hodowli zu-

żywa się paliwo rolnicze. Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.), producenci świń mogą ubiegać się o:

1) nieoprocentowaną pożyczkę na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych producentów świń prowadzących działalność rolniczą na obszarach występowania ASF. W tym roku na ten cel zaplanowano na tę pomoc środki w wysokości 140 000 000 zł.

2) preferencyjne kredyty bankowe w związku z zobowiązaniem do utrzymania w gospodarstwie świńich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem lub afrykańskiego pomoru świń, zaprzestaniem produkcji.

Pomoc jest realizowana w ramach środków w planie finansowym ARiMR na dopłaty do kredytów preferencyjnych.

3) pomoc finansową dla producentów świń, którzy zaprzestali produkcji w związku z obowiązującym zakazem utrzymania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa. W tym roku na ten cel zaplanowano 6 300 000 zł. Powyższa pomoc zostanie uruchomiona po uzyskaniu pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem, w odniesieniu do przepisów KE o pomocy publicznej, które zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2023 r. Ponadto w planie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na 2023 r. zaplanowano środki na pomoc finansową w ramach refundacji wydatków poniesionych przez producentów świń na dostosowanie gospodarstw do wymogów utrzymania świń – bioasekuracja w wysokości 31 030 000 zł. Termin składania wniosków w danym roku kalendarzowym, o przedmiotową pomoc ogłasza minister właściwy do spraw rolnictwa na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

Źródło: KRIR

„Zakładowa stacja paliw” w gospodarstwie rolniczym - projekt nowych przepisów

W dniu 21 lutego 2023 r. Zarząd KRIR przekazał uwagi samorządu rolniczego do projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi, ustawy – Prawo energetyczne, ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, informując co następuje:

„Wyrażam stanowczy sprzeciw samorządu rolniczego wobec projektowanych przepisów dotyczących przewo-

zu paliw oraz nakładania na rolników nowych obowiązków. Uważam, że te propozycje są szkodliwe dla rolników i prowadzą do pogłębiania nakładania restrykcji i nowych obowiązków na rolników.

Aktualnie na wsi panują bardzo negatywne nastroje. Rolnicy są już skrajnie obciążeni różnymi obowiązkami i coraz większą biurokracją, która dodatkowo wpływa na ich finansową sytuację. W obliczu trudnych warunków na rynkach, takie propozycje wprowadzenia dodatkowych kosztów administracyjnych i regulacji dla rolników, są nie do przyjęcia.

Propozycje wprowadzenia obowiązków, takich jak rozszerzenie definicji zakładowych stacji paliw służących do zaopatrywania w paliwa ciekłe pojazdów, w tym ciągników i maszyn rolniczych, maszyn nieporuszających się po drogach - na osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące działalność gospodarczą lub osoby fizyczne prowadzące działalność rolniczą w rozumieniu ustawy dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, eksploatujące zakładową stację paliw, obowiązek rejestracji miejsca dostarczenia paliwa, obowiązek potwierdzania odbioru paliwa, i objęcie kontrolą przez Prezesa URE, są nie tylko uciążliwe, ale również szkodliwe dla rolników. W rolnictwie nie funkcjo-

nuje szara strefa obrotu paliwem/olejem napędowym gdyż wszyscy rolnicy zainteresowani są otrzymaniem faktury VAT z uwagi na to, że faktury te są podstawą do ubiegania się o zwrot części podatku akcyzowego. Ponadto w wielu wypadkach brak dostępu do Internetu na obszarach wiejskich lub brak umiejętności rolnika (często są to osoby starsze) może spowodować techniczne utrudnienia w wykonaniu obowiązków wynikających z objęcia systemem monitoringu. Mogą one prowadzić do zwiększenia kosztów i utrudniać już i tak trudne warunki pracy na wsi.

Proponowana zmiana ustawy o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi, ustawy – Prawo energetyczne, ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, jest nie do przyjęcia. Stanowi ona naruszenie prywatności rolników, jest sprzeczna z zasadą minimalizacji regulacji, a wprowadzenie dodatkowych obowiązków wpłynie negatywnie na sytuację rolników, szczególnie małe gospodarstwa rodzinne.

Dlatego wnoszę o wzięcie pod uwagę negatywnych skutków wprowadzenia takich zmian i wykluczenie rolników z przedmiotowego projektu.”

Źródło: KRIR

Nowy pakiet Agrocasco w ofercie Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”

Mechanizacja i automatyzacja prac są nieodłącznym elementem współczesnego rolnictwa. Postęp technologiczny na dobre zagościł także i na polskich polach. Wysłużone Ursusy i Bizony zostały zastąpione przez warte setki tysięcy złotych nowoczesne i wydajne maszyny. Wraz z rozbudową parków maszynowych rosła także oczekiwania rolników wobec produktów ubezpieczeniowych zapewniających ochronę sprzętu rolniczego.

Agrocasco w nowym wydaniu

W odpowiedzi na te potrzeby Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” opracowało nowy pakiet Agrocasco. Sprzęt rolniczy może zostać objęty ochroną ubezpieczeniową w jednym z trzech wariantów: Mini, Standard i Super dopasowanych do różnych potrzeb klienta. Dodatkowo, w ramach pakietu znalazły się także ubezpieczenia: szyb sprzętu rolniczego, następstw nieszczęśliwych wypadków operatorów i pasażerów sprzętu rolniczego, ochrony prawnej oraz odpowiedzialności cywilnej z tytułu międzysąsiedzkich usług maszynowych.

Ochrona nie tylko dla nowych maszyn

Nowe Agrocasco w TUW „TUW” trafia w potrzeby klientów poszukujących szerokiego zakresu ochrony ubezpieczeniowej zarówno dla nowego sprzętu jak i sprzętu, który lata świetności ma już za sobą.

W wariantcie MINI, w atrakcyjnej cenie, sprzęt rolniczy zostaje objęty ochroną przed zdarzeniami losowymi (m.in. pożar, powódź, upadek drzew lub masztów, zapadanie lub osuwanie się ziemi) występującymi relatywnie rzadko, ale za to często skutkującymi poważnymi zniszczeniami. W wariantcie tym nie występują ograniczenia wiekowe względem sprzętu zgłaszanego do ubezpieczenia, a czynności związane z zawarciem umowy ubezpieczenia zostały ograniczone do niezbędnego minimum.

Kradzież w STANDARDZIE

Wariant STANDARD zapewnia ubezpieczenie w formule All Risks (wszystkie ryzyka), dzięki czemu w zakresie ubezpieczenia mieszczą się wszystkie najczę-

ściej występujące rodzaje szkód w sprzęcie rolniczym, w tym spowodowane kradzieżą lub usiłowaniami kradzieży. W ostatnich latach bowiem łupem złodziei coraz częściej stają się nie tylko luksusowe samochody, lecz także drogie ciągniki lub maszyny rolnicze.

Ubezpieczenie obejmuje także koszty holowania lub transportu oraz wartość plodów rolnych zniszczonych wskutek szkody powstałej w trakcie transportu ubezpieczonym sprzętem rolniczym. Jeśli wiek sprzętu rolniczego w dniu powstania szkody nie będzie przekraczał 15 lat, odszkodowanie będzie przysługiwać także za szkody powstałe w wyniku awarii spowodowanej przedostaniem się do wnętrza sprzętu rolniczego ciała obcego lub przegryzieniem przez zwierzęta (np. gryzonia, kuny) wiązek elektrycznych, a także za uszkodzenie ogumienia, powstałe bez jednoczesnego uszkodzenia innych części sprzętu rolniczego.

Ochrona dla wymagających

Wariant SUPER jest odpowiedzią na potrzeby klientów poszukujących produktu ubezpieczeniowego zapewniającego najwyższy poziom ochrony. Jego wyróżnikiem jest brak jakichkolwiek fransyz i udziałów własnych w szkodzie. W tym wariantcie zakres ochrony ubezpieczeniowej, dostępny w wariantcie STANDARD, został dodatkowo rozszerzony o uszkodzenia szyb sprzętu rolniczego, powstałe bez jednoczesnego uszkodzenia innych części, a także o koszty wynajęcia zastępczego sprzętu rolniczego. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia klient ma zagwarantowaną stałą sumę ubezpieczenia, a w przypadku powstania szkód częściowych - zniesienie konsumpcji sumy

ubezpieczenia oraz zniesienie amortyzacji części, aż do przekroczenia przez sprzęt rolniczy wieku 15 lat. Limity odpowiedzialności mające zastosowanie w wariantcie SUPER należą do jednych z najwyższych na rynku.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zachęca do skorzystania z oferty ubezpieczenia sprzętu rolniczego Agrocasco, w celu poznania bliższych informacji zapraszamy do odwiedzania strony internetowej www.tuw.pl, jednostek terenowych Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” lub skontaktowania się z agentami na terenie całego kraju, którzy udzielą wszystkich niezbędnych informacji i pomogą w wyborze optymalnego wariantu ubezpieczenia.

**TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH**
T U W

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”
Biuro Regionalne w Łodzi
ul. Żurawia 7/9, 91-455 Łódź
telefon: (42) 640-68-53
e-mail: lodz@tuw.pl
www.tuw.pl

Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie 02-793 Warszawa, ul. Raabego 13

Działania izby rolniczej - luty 2023

Posiedzenie Rady Powiatowej IRWŁ Powiatu Zduńskowolskiego

Część merytoryczna

Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego wydaje opinie w sprawie przekształcenia gruntów leśnych na cele nieleśne i gruntów rolnych na cele nierolnicze. Również wydaje opinie do wieloletnich lowieckich planów hodowlanych.

Zarząd na bieżąco monitoruje sytuację w rolnictwie i podejmuje działania min. kierując wnioskami w celu rozpatrzenia i dalszej realizacji do odpowiednich instytucji według ich kompetencji.

W dniu 10.02.2023r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego i na wniosek Rady Powiatowej IRWŁ w Powiecie Łódzkim-Wschodnim, Prezes IRWŁ Bronisław Węglewski skierował pismo do Wiktora Szmulewicza - Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych o ponowne podjęcie działań, by dopłaty bezpośrednie w 2023 roku były naliczane według dotychczasowych zasad. Z instytucji zajmujących się doradztwem dla rolników dowiadujemy się, że kształt nowego systemu dopłat bezpośrednich, który ma zacząć obowiązywać od tego roku, nie został jeszcze ostatecznie dopracowany. Brakuje niezbędnych aktów prawnych, zasady w ramach poszczególnych ekoschematów nie są jeszcze do końca określone. Instytucje organizujące szkolenia z nowej tematyki mają ogromny problem, bowiem na spotkaniach z rolnikami nie mogą udzielać pewnych informacji w tym zakresie. Co za tym idzie, również rolnicy nie mogą planować w jakich praktykach ewentualnie chcieliby uczestniczyć i na jakie płatności mogą liczyć, idąc dalej - które praktyki będzie można łączyć, a które w myśl przepisów będą się wykluczały. Pamiętać przy tym należy, że pozostał nieco ponad miesiąc do rozpoczęcia przyjmowania wniosków w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Wszyscy więc obawiają się chaosu, który zapanuje po 15 marca 2023 r. Działanie na ostatnią chwilę, w pośpiechu, nie może dać dobrych efektów, patrząc zarówno z punktu widzenia prac legislacyjnych, poprzez kwestię szkoleń, a na decyzjach podjętych przez rolników kończąc. Dodatkowo, jako samorząd rolniczy nie pierwszy już raz zwraca uwagę, że nowy system będzie niesprawiedliwy wobec gospodarstw zajmujących się wyłącznie produkcją roślinną. Bazując na dostępnych informacjach w tych gospodar-

stwach według nowych zasad, bardzo trudno będzie uzyskać dotychczasowy poziom wsparcia finansowego na 1ha, czyli kwotę od ok. 1050 (bez ONW) do ok. 1230 zł/ha (z ONW). Sytuacja taka jest nie do zaakceptowania, a wszystko to stoi w sprzeczności z twierdzeniami o rzekomym zwiększeniu średniej stawki dopłaty do hektara gruntów w nowym systemie dopłat bezpośrednich.

W dniu 13.02.2023r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego i popierając wnioski członków Rady Powiatowej IRWŁ w Powiecie Łódzkim-Wschodnim, Prezes IRWŁ Bronisław Węglewski skierował pismo do Wiktora Szmulewicza - Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych z uwagami do zaprezentowanej przez MRiRW propozycji dopłat dla producentów zbóż dotkniętych niekontrolowanym napływem zbóż z Ukrainy:

1) Limit pomocy do 50 ha jest nie do przyjęcia, pomoc powinna przysługiwać do 300 ha jak mówi ustawa o gospodarstwie rodzinnym.

2) W katalogu upraw, do których będzie przysługiwała dopłata pominięto m.in. pszenicę paszową,

pszenżyto, żyto, owies, rzepak. Uwzględniono jedynie pszenicę konsumpcyjną i kukurydzę. Oczywistą prawidłowością rynkową jest to, że spadająca cena pszenicy „ciągnie” w dół także inne zboża, co ma miejsce w ostatnim czasie w naszym kraju. Stąd też konieczne jest uzupełnienie listy zbóż, do których będzie przysługiwała dopłata.

3) Przyjęto zbyt niskie założenia co do plonowania zbóż - czyli 5,5 t/ha dla pszenicy konsumpcyjnej i 7 ha/ dla kukurydzy, które to wartości dodatkowo zostaną obniżone poprzez zastosowanie współczynnika 0,6. Czyli de facto pomoc będzie naliczana do 3,3 t/ha i 4,2 t/ha kukurydzy. Skoro przyjęto datę sprzedaży, która będzie uprawniała do otrzymania dopłaty: 15 grudnia 2022 - 31 maja 2023, nie powinno być dodatkowych założeń w myśl których przyjmuje się, że rolnik 40% zbiorów sprzedał, a 60% zbiorów jeszcze posiada i stąd zastosowanie wspomnianego współczynnika 0,6.

4) Realna strata na tonie pszenicy, jaką ponoszą polscy rolnicy to obecnie minimum 300 zł. Ceny proponowane przez skupki i paszarnie w naszym regionie wynoszą na dzień 10.02.2023 r. ok. 1050-1100 zł/t. [Cena na giełdzie Matif w dn. 10.02.2023 r. - 297 EUR (1416 PLN)]. W ogłoszonym programie przyjęto, iż dopłata w takich regionach jak woj. łódzkie będzie wynosiła 150 zł do tony pszenicy, z limitem liczby ton na hektar opisanym w punkcie 2. Taka formuła naliczania dopłat powoduje, iż nie zrekompensuje on rolnikom strat, które ponieśli. W dodatku fakt, że trzeba będzie mieć „pokrycie” z wnioskiem o dopłaty, spowoduje, że do zbóż uprawianych na m.in. gruntach użyczonych, lub na podstawie ustnej umowy dzierżawy, dopłata nie będzie przysługiwała.

Ponadto Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi namawiał rolników do niesprzedawania po żniwach zboża, bo będzie droższe i będziemy tego dochodzić.

W dniu 13.02.2023r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego Prezes IRWŁ Bronisław Węglewski skierował pismo do Wiktora Szmulewicza - Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych w sprawie ponownego przebadania kukurydzy pochodzącej z Ukrainy przez certyfikowane laboratoria pod kątem zawartości mikotoksyn.

Posiedzenie Rady Powiatowej IRWŁ Powiatu Zduńskowolskiego

Posiedzenie Rady Powiatowej Powiatu Zduńskowolskiego

wiatu brzezińskiego; w dniu 20.02.2023r. powiatu zduńskowolskiego). Członkowie Rady Powiatowej IRWŁ w Brzezinach omówili trudną sytuację w rolnictwie spowodowaną m.in. spadkiem cen zbóż oraz wydali opinie w sprawie możliwości sprzedaży działek w gminie Brzeziny obręb Małczew. W posiedzeniu uczestniczył pan Janusz Ciesielski – Dyrektor KOWR OR w Łodzi, który przedstawił informacje na temat sprzedaży działek w gminie Brzeziny. Członkowie Rady Powiatowej IRWŁ w powiecie zduńskowolskim dyskutowali na temat bieżącej trudnej sytuacji w rolnictwie spowodowaną m.in. niskimi cenami zbóż. Prezes IRWŁ – Bronisław Węglewski przedstawił najważniejsze działania podjęte przez Zarząd IRWŁ natomiast Zenon Kowalski omówił działania podjęte przez Radę Powiatową IRWŁ w powiecie zduńskowolskim. Przedstawiciele instytucji sektora rolnego (ARIiMR, KOWR, WIORiN, ŁODR) przedstawili najważniejsze działania podejmowane przez ww. instytucje.

W omawianym okresie Zarząd IRWŁ wydał opinie do projektu:

- rozporządzenia MRiRW w sprawie kryteriów uznawania użytków rolnych za pozostające w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy;
- do wytycznych odnoszących się do interwencji pszczelarskich realizowanych w ramach PSWPR 2 023-2027;
- rozporządzenia MRiRW w sprawie wymogów podstawowych, do których kontroli jest właściwy lekarz weterynarii;
- rozporządzenia MRiRW w sprawie informacji, które powinny być zawarte w wykazie producentów roślin, którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin;
- rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020;

Posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ

W miesiącu lutym 2023r. odbyły się 2 posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ (w dniu 7.02.2023r. po-

Przewodniczący Rady Powiatowej IRWŁ w Pabianicach – Grzegorz Antoniewski wręczył puchar dla laureata IX Ogólnopolskiej Wystawy Królików Rasowych. Na zdjęciu wraz z synem Antonim.

REKLAMA

CZĘŚCI DO CIĄGNIKÓW I MASZYN ROLNICZYCH

OLEJE I SMARY
ZOOTECHNIKA
ART. OGRODNICZE
OPONY

"ASPOL"

95-200 Pabianice, Świątniki 61, www.aspol.agro.pl
tel. kom. 600 29 39 62, 600 99 03 89

TU KUPISZ
ORYGINALNE CZĘŚCI **URSUS**

URSUS

Podmiot odpowiedzialny: WARYŃSKI

Targi, konferencje, spotkania

W dniu 12.02.2023r. w Konstancynie Łódzkiej w hali sportowej **Przewodniczący Rady Powiatowej IRWŁ w Pabianicach – Grzegorz Antoniewski wręczył puchar dla laureata IX Ogólnopolskiej Wystawy Królików Rasowych.**

Inna działalność IRWŁ

- Biura Powiatowe Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego prowadzą nabór rolników na szkolenia dla użytkowników profesjonalnych z zakresu stosowania środków ochrony roślin. Osoby zainteresowane prosimy o kontakt z miejscowym Biurem Powiatowym IRWŁ.

- Bezpłatna publikacja Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego miesięcznik „W NOWEJ ROLI” trafia do rolników, mieszkańców wsi województwa łódzkiego.

- Prawnik Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego **udziela bezpłatnie** porad prawnych dla rolników.

Wszystkie działania, interwencje podejmowane przez Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz odpowiedzi na wnioski zgłoszone przez IRWŁ oraz informacje na temat sytuacji w rolnictwie są dostępne na stronie internetowej IRWŁ www.izbarolnicza.lodz.pl oraz na FB www.facebook.com/IzbaRolniczaWojewodztwaLodzkiego/

Beata Rzewuska
p.o. Dyrektora IRWŁ

Kuku ryku!

Małżeństwo Małgorzata i Grzegorz Baran prowadzą niewielkie gospodarstwo rolne nakierunkowane na produkcję roślinną z przewagą uprawy zbóż. Część gospodarstwa głównie ziemia położona jest w gminie Przedbórz, natomiast hodowla drobiu ozdobnego prowadzona jest w gminie Radomsko w powiecie radomszczańskim a dokładnie w niewielkiej miejscowości Płoszów.

Apetyt rośnie...

Wiadomo, że w miarę jedzenia apetyt rośnie i w tym przypadku było podobnie. Małżeństwo wspólnie zaczęło jeździć po okolicznych giełdach oraz prywatnych osobach i kupować kolejne „egzemplarze” do swojego gospodarstwa. Zakupiony został również pierwszy inkubator, w którym zaczęły wykluwać się pierwsze kurczaki. Spowodowane to było również faktem, iż wiele kur, które trafiały do gospodarstwa często były chore, a to powodowało dodatkowe koszty chociażby zakupu leków.

Kurki w kurniku!

W chwili obecnej w gospodarstwie są również:

- kury wyandotte - Wyandotte to amerykańska rasa kurczaków opracowana w latach 70. XIX wieku. Został nazwany na cześć rdzennej ludności Wyandot w Ameryce Północnej. Wyandotte to rasa o podwójnym przeznaczeniu, hodowana ze względu na brązowe jaja i mięso o żółtej skórze.

- kury legbar cream - Legbar jest rzadką brytyjską rasą autoseksualną. Został stworzony na początku XX wieku przez Reginalda Crundalla Punnetta i Michaela Pease w Instytucie Genetycznym Uniwersytetu

Uskrzydłająca pasja

Pasja, bo tak o hodowli drobiu mówią małżonkowie rozpoczęła się od 2020 roku od epidemii Covid-19. Duże niewykorzystane siły i energia oraz brak kontaktów z rodziną i znajomymi doprowadził do tego, że nasz bohater rozpoczął budowę pierwszego kurnika. Była to głównie praca wykonywana popołudniami, po pracy zawodowej do późnych godzin nocnych. Umiejętności budowlane i smykałka do majsterkowania doprowadziły do tego, że już na początku 2021r. powstał pierwszy kurnik. Zaraz po wybudowaniu pojawiły się w nim pierwsi lokatorzy – Kury silki – wybór żony, która zdecydowanie chciała kury, które nie tylko będą znosiły jajka, ale również będą ładnie wyglądały. Trzeba nadmienić, że jest to rasa Kury jedwabistej – rasa kur czubaty. Nazwa wywodzi się od przypominających w dotyku jedwab lub satynę, gładkich piór pozbawionych haczyków, które tworzą okrywą przypominającą futro. Do innych cech charakterystycznych należą: czarna skóra, czarne kości, niebieska zewnętrzna część ucha i pięć palców u każdej z łap. Można wyróżnić osob-

niki brodate i bezbrode. Występuje także odrębna rasa, nazywana Miniaturą. Powstała ona w wyniku z krzyżowania wąsacza waternalskiego i kury jedwabistej.

w Cambridge. Krzyżowali amerykańskie ptaki Plymouth Rock z pręgą z brązowymi Leghornami i stworzyli odmiany o złotym i srebrnym kolorze.

- kury Araukana wywodzi się z Ameryki Południowej, z Chile, a dokładniej – z rejonu Araukanii, krainy historycznej, zamieszkiwanej przez Indian z plemienia Mapuczów. Kura araukana jest jedną z najciekawszych ras drobiu ozdobnego. Poza łagodnym usposobieniem i oryginalnym wyglądem – jest to bowiem ptak pozbawiony ogona, za to posiadający imponujące baczki i bokobrody – araukana budzi niesłabnące zainteresowanie hodowców faktem, że znosi... kolorowe jajka.

Oprócz wyżej wymienionych kur w gospodarstwie w chwili obecnej są kurki: liliputki, kochiny miniaturowe, gęsi garbonose, kaczki staropolskie, indyki i perliczki, kaczki mandarynki.

Dobra karma to klucz do sukcesu!

Obrządek całej gromadki to około 2 godzin dziennie. Zazwyczaj dzień wcześniej przygotowywane są pasze. Inwentarz karmiony jest zbożem z gospodarstwa. Gospodarna żona zagospodarowuje również wszelkie odpadki typu ostrużyny z warzyw, które są dodawane do kasz. Ogród warzywny, który jest prowadzony, planowany jest również pod inwentarz – wszelkiego rodzaju dynie, cukinie, kapusta czy sałata zjadane są

również przez drób. Rarytasem, np. dla bażantów są owoce z sadu. Dzięki inwestycją w postaci zainstalowanych paśników i poidłom praca usprawniła się w gospodarstwie. W okresie zimowym między godziną 20.00 a 23.00 zapalane są w kurniku światła w celu dokarmiania zwierząt. Dzięki starannej opiece gospodarzy cały inwentarz rośnie zdrowo, a efektem tego jest fakt, iż w chwili obecnej w gospodarstwie jest już około 100 szt.

W planie jest również budowa kolejnego – większego kurnika - aby zamknąć w jednym pomieszczeniu większą część inwentarza - dotyczy to głównie okresu zimowego. W okresie letnim gatunki są rozdzielane w mniejsze klatki, zagrody rozmieszczone w gospodarstwie.

Hodowla drobiu ozdobnego przerodziła się w pasję całej rodziny, którą wspólnie z żoną zarażają trójkę swoich dzieci oraz znajomych, którzy często podziwiają nowe zdobycze gospodarzy.

Agnieszka Zaremba

Biuro Powiatowe IRWŁ w Radomsku

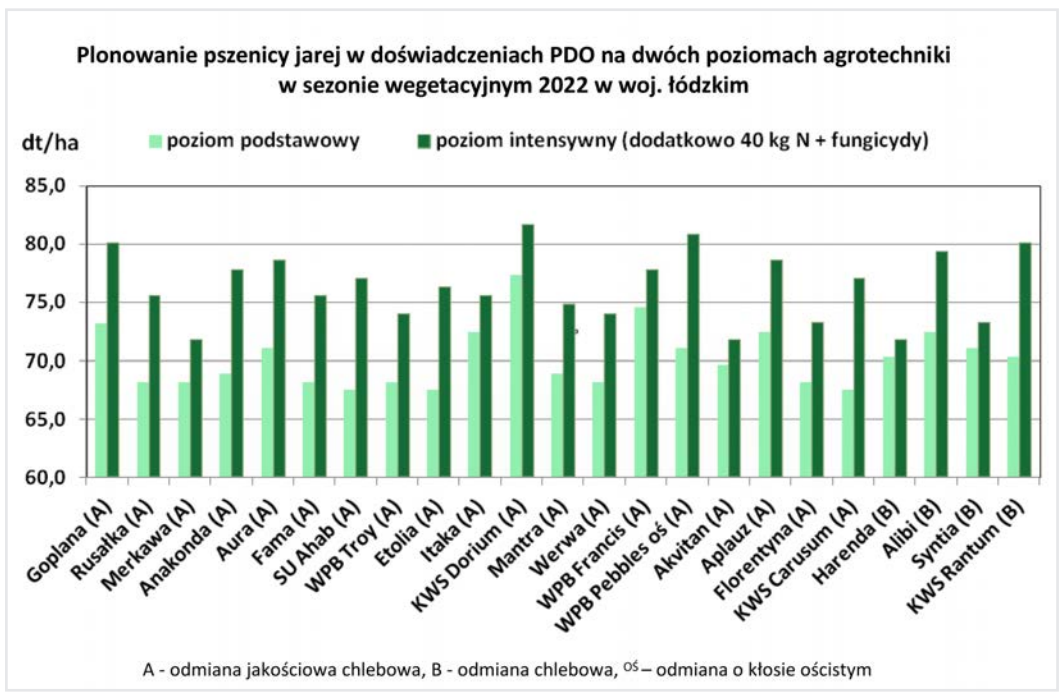
Pszenica jara z doświadczeń PDO w praktyce rolniczej

Ziarno pszenicy jarej stanowi podstawowy surowiec w przemyśle młynarsko – piekarskim, jest także wartościową paszą dla wszystkich grup zwierząt gospodarskich. Pszenica jara jest zbożem umożliwiającym produkcję ziarna o wysokich parametrach jakościowych, które przeznaczają się do wypieku pieczywa, ciast, makaronów i innych produktów spożywczych, do przygotowania potraw mącznych oraz na pasze. Jakość ziarna pszenicy zależy przede wszystkim od czynników odmianowych, kształtowana jest również przez warunki pogodowe panujące podczas wzrostu i zbioru ziarna, zastosowane zabiegi agrotechniczne oraz warunki przechowywania ziarna po zbiorze.

Dzięki opracowanym wynikom z doświadczeń porcjowych woj. łódzkiego rolnik ma możliwość indywidualnego określenia preferencji przy wyborze odmiany do potrzeb swojego gospodarstwa. W roku 2022 średni plon badanych odmian pszenicy jarej (wykres 1) na przeciętnym poziomie agrotechniki (a1) wyniósł 70,3 dt/ha, zaś na poziomie intensywnym (a2) przyrost był 6,0 dt/ha większy. W grupie odmian jakościowych chlebowych A odmiany KWS Dorium i WPB Francis wykazały się największym potencjałem plonotwórczym na obu poziomach agrotechniki, zaś w grupie odmian chlebowych B najwyższy plon uzyskały odmiany Alibi i Syntia.

W roku 2022 powierzchnia plantacji nasiennych z pszenicą jarą wynosiła, według danych PIORiN, ponad 3,7 tys. ha, zaś w woj. łódzkim 240 ha. W pracach hodowlanych nad pszenicą jarą dąży się do poprawy nie tylko ilości pozyskiwanego plonu ziarna, ale także jego jakości. Hodowla ukierunkowana jest w stronę poprawy parametrów technologicznych uzyskiwanego ziarna, przy jednoczesnym podnoszeniu poziomu plenności odmian. Szeroki zestaw odmian daje rolnikowi możliwość doboru najbardziej nadającej się do uprawy. Ważne w gospodarowaniu mogą okazać się również cechy morfologiczne odmian, np. ościstość kłosów. Odmiany o takiej morfologii nadają się do uprawy na polach, gdzie występuje ryzyko szkód powodowanych przez zwierzynę. Należą do nich Ostka Smolicka (A), Zadra (B) i zarejestrowana w roku odmiana 2021 WPB Pebbles (A).

Poza wysoką plennością, ważnym kryterium przy wyborze odmiany do siewu i ważną cechą w produkcji jest

też podatność odmian na choroby. Utrzymanie zdrowej plantacji przedłuża okres syntezy asymilatów i prowadzi do lepszego odżywienia łąnu i wzrostu plonu.

W tym gatunku kryterium to, zróżnicowane odmianowo, pozwala rolnikom na precyzyjny dobór odmiany do lokalnej presji sprawców infekcji grzybowych. W Tabeli 1 uwzględniono cechy rolniczo-użytkowe pszenicy zwyczajnej jarej, z uwzględnieniem chorób grzybowych. Dla cech wyrażonych w skali 9°, stopień 9 oznacza ocenę najkorzystniejszą, 5 – średnią, natomiast 1 – najmniej korzystną. Spośród wymienionych największe różnice odmianowe notuje się w porażeniu rdzą brunatną i septoriozą liści. Dużą odpornością na patogena septoriozy liści, w grupie jakościowej A, wyróżniają się odmiany Aura, Florentyna i Werwa, natomiast w chlebowej B odmiany Harenda i Alibi. Odmianami o zwiększonej wrażliwości na rdzę brunatną okazały się Rusalka i WPB Pebbles w grupie jakościowej A i Syntia w grupie chlebowej B.

Cennym i praktycznym elementem zwiększającym powodzenie uprawy jest zakup kwalifikowanego materiału siewnego. Dobierając odmianę do siewu warto skorzystać z Listy odmian zalecanych (LOZ) do uprawy

na obszarze województwa łódzkiego, w woj. łódzkim w roku 2023 znalazło się 10 odmian.

1. Alibi	4. Goplana	7. Merkawa	10. WPB Troy
2. Aplauz ^R	5. Itaka	8. SU Ahab	
3. Aura	6. KWS Dorium	9. WPB Pebbles	
- ^R – odmiana wstępnie rekomendowana

W roku 2023 do Krajowego Rejestru (KR) wpisano sześć nowych odmian, w tym pięć jakościowych chlebowych (grupa A): Klaudyna, Konstancja, Mohican, Pireus i Stachus oraz jedną odmianę z grupy B – Eskapada. Poniżej krótka charakterystyka cech rolniczo-użytkowych odmian.

Klaudyna

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Odporność na septoriozę plew – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści i septoriozy liści – średnia, na choroby podstawy źdźbła i fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała, gęstość w stanie zsy-

Tabela 1.
Cechy rolniczo-użytkowe odmian pszenicy zwyczajnej jarej (wg COBORU).

Odmiany	Grupa technologiczna	Rok rejestracji	Masa 1000 ziaren (g)	Wysokość roślin (cm)	Mączniak liści	Rdza brunatna	Septorioza liści
odmiany jakościowe chlebowe (grupa A)							
Goplana	A	2015	41,0	85	8,1	7,3	7,1
Rusałka	A	2016	39,7	86	7,2	7,0	7,1
Merkawa	A	2019	39,2	81	7,9	7,4	7,0
Anakonda	A	2020	42,1	81	7,7	7,6	6,9
Aura	A	2020	42,3	86	8,1	7,6	7,3
Fama	A	2020	42,9	80	8,0	7,4	7,0
SU Ahab	A	2020	42,4	82	7,6	7,6	7,1
WPB Troy	A	2020	40,2	84	7,8	7,7	7,0
Etolia	A	2021	39,8	79	7,9	7,7	7,1
Itaka	A	2021	39,9	90	8,3	7,7	6,9
KWS Dorium	A	2021	44,5	87	8,4	7,8	7,1
Mantra	A	2021	41,2	84	8,0	7,6	7,0
Werwa	A	2021	41,1	81	7,4	7,6	7,3
WPB Francis	A	2021	40,0	84	7,8	7,4	6,9
WPB Pebbles ⁰⁵	A	2021	40,6	87	8,1	7,0	7,0
Akvitan	A	2022	44,8	84	7,5	7,6	7,0
Aplauz	A	2022	39,2	87	8,1	7,5	7,1
Florentyna	A	2022	39,2	94	8,0	7,8	7,2
KWS Carusum	A	2022	41,3	88	8,2	7,9	6,9
odmiany chlebowe (grupa B)							
Harenda	B	2014	39,4	85	8,0	7,9	7,2
Alibi	B	2019	46,3	90	7,6	8,1	7,4
Syntia	B	2021	41,2	80	7,2	7,7	7,0
KWS Rantum	B	2022	37,5	85	8,0	8,1	6,7

⁰⁵ - odmiana o kłosie ościstym

nym duża. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania dość duża. Zawartość białka duża, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Hodowca: DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.

Konstancja

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Odporność na mączniaka prawdziwego – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedy-

mentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Hodowca: DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.

Mohican

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Odporność na rdzę brunatną i septoriozy liści – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew – średnia, na fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka duża i ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki

średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Reprezentant hodowcy: SZB Polska sp. z o.o. sp. j.

Pireus

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na rdzę brunatną i septoriozy liści – dość mała. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Reprezentant hodowcy: Strube Polska sp. z o.o.

Stachus

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na rdzę żółtą – mała. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni.

Masa 1000 ziaren średnia, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Reprezentant hodowcy: SZB Polska sp. z o.o. sp. j.

Eskapada

Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na rdzę żółtą – mała. Rośliny niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość w stanie zsypanym duża. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania dość duża. Zawartość białka duża i ilość glutenu duże. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna. Hodowca: Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR.

Iwona Michalska
COBORU Stacja Doświadczalna
Oceny Odmian w Sulejowie
www.sulejow.coboru.gov.pl

Jak wybrać właściwy nawóz dolistny?

Na polskim rynku dostępnych jest ponad 800 produktów sklasyfikowanych jako nawozy dolistne. Liczba ta sukcesywnie rośnie. Jak zatem nie zginąć w gąszczu ofert i wybrać produkt, który spełni nasze oczekiwania?

Zanim dokonasz zakupu stwórz własne kryteria, które pomogą Ci dokonać dobrego wyboru. Od czego zacząć? Podajemy poniżej kilka praktycznych wskazówek.

1. Zaczynij od ustalenia potrzeb pokarmowych rośliny oraz oszacowania potencjału plonowania stanowiska, na którym będziesz je uprawiać.

Zwróć uwagę szczególnie na preferencje danego gatunku uprawnego wobec określonych składników pokarmowych, a także na wyniki badań glebowych. Warto także przestudiować historię pola. Pod uwagę weź przedplon, stosowane pod uprawę nawozy naturalne i doglebowe, jak również przebieg dotychczasowej pogody. Im głębszą analizę wykonasz tym lepiej. Jeśli sprawia to Ci trudność, skorzystaj z gotowych programów nawożenia lub poproś o pomoc doradcę agrotechnicznego.

2. Doprecyzuj czego tak naprawdę potrzebujesz

Dostępne są nawozy zarówno z pojedynczymi skład-

nikami jak wieloskładnikowe, w których pierwiastki występują w różnych proporcjach i stężeniach. Jednoskładnikowe są dedykowane głównie do specjalistycznego nawożenia i zaspokojenia wysokich potrzeb pokarmowych względem określonego pierwiastka. Są niezastąpione w przypadku usunięcia ostrego niedoboru jakiegoś składnika. Wieloskładnikowe natomiast stosowane są głównie w celu uzupełnienia nawożenia doglebowego. Możemy wybierać pomiędzy wygodnymi w użyciu nawozami płynnymi lub sięgnąć po nawozy w formie krystalicznej. W obu przypadkach po rozpuszczeniu powinny tworzyć klarowne roztwory.

3. Zwróć uwagę w jakiej formie występują poszczególne pierwiastki w nawozie

Część z nich występują w formie chelatów, inne tworzą sole nieorganiczne. Możemy spotkać także produkty, w których pierwiastki tworzą tlenki a nawet wodorotlenki, które według wielu naukowców mogą odznaczać się wątpliwym działaniem. W ocenie pro-

duktów może się zatem przydać wiedza chemiczna, a dokładniej wiedza na temat rozpuszczalności i stabilności każdej z tych form, także w różnym zakresie pH. Od tego bowiem w dużej mierze zależeć będzie efekt końcowy, czyli stopień przyswajalności składników zawartych w nawozie.

4. Przeanalizuj dogłębnie etykietę produktu.

Sprawdź czy nie ma tam nieścisłości i czy etykieta zawiera wszystkie informacje o składzie nawozu, miejscu jego produkcji. Zwróć uwagę na patenty, licencje systemy kontroli jak i ważne oznaczenia, jakim jest chociażby znak „Nawóz CE”. Jest on potwierdzeniem spełnienia unijnych wymagań. W razie wątpliwości – pytaj. Firmy dostarczające wysokiej jakości produkty chętnie się dzielą wszystkim informacjami. Na etykietach nawozów dolistnych w formie chelatów powinien być podany czynnik chelatujący zawartość formy rozpuszczalnej w wodzie, zawartość formy schelatowanej oraz zakres gwarantujący akceptowalną stabilność frakcji schelatowanej.

5. Poproś o próbkę nawozu i zrób prosty test.

Rozpuść nawóz w wodzie i zwróć uwagę czy roztwór jest klarowny. Tworzenie osadów, kłaczków będzie świadczyć o tym, że nawóz w pełni nie jest rozpuszczony a co za tym idzie część składników nie będzie dostępnych dla roślin. Pamiętaj także, że wszelkie wytrącenia mogą stać się niebezpieczne dla Twojego opryskiwacza. Szczególnie warto sprawdzać możliwości mieszania nawozu z innymi komponentami np. środkami ochrony roślin. Wysokiej jakości produkty nie zmieniają swoich właściwości w większości tworzonych mieszanin zbiornikowych.

6. Sprawdź cenę produktu.

Analizą ceny zajmij się na końcu. Dlaczego? Pamiętaj, że liczy się efekt, a więc skuteczność zastosowanego nawożenia. Produkt z pozoru droższy może się okazać rozwiązaniem tańszym. Potwierdzenia dokonania dobrego wyboru, będzie nadwyżka ilościowa jak i jakościowa uzyskanego (a czasem uratowanego) plonu.

CHCESZ MIEĆ ZDROWE I DORODNE PLONY?
**POSTAW NA ODKWASZANIE GLEBY
 WAPNEM NAWOZOWYM DEWONIT**

DEWONIT

WAPNO NAWOZOWE

PARAMETRY NAWOZU

KOPALNIA JAŻWICA

granulacja	0/2 mm
CaO	35-45%
MgO	8-19%
CaO+MgO	min. 50%
pH w H ₂ O	8,6 ÷ 9,0

KOPALNIA LASKOWA

granulacja	0/2 mm
CaO	28-35%
MgO	15-20%
CaO+MgO	min. 45%
pH w H ₂ O	8,5 ÷ 9,5

KOPALNIA WINNA

granulacja	0/2 mm
CaO	26-37%
MgO	15-20%
CaO+MgO	min. 45%
pH w H ₂ O	9,0 ÷ 9,3

Zadzwoń i zamów:

724 660 021 | 501 557 215

lub napisz: handlowy@sksmkielce.pl

INDUSTRIA

Świętokrzyska Grupa Przemysłowa

www.industria.eu

Czy wiesz, jak chronić wodę przed zanieczyszczeniem pestycydami?

Zdjęcie: Joanna Galazka

Jednym z głównych wyzwań, jakie stoją przed producentami żywności w kraju i na świecie jest sprostanie wymaganiom zrównoważonego rolnictwa. Ważnym elementem zrównoważonego rolnictwa jest zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin, tzn. takie, aby zabiegi były jednocześnie skuteczne i bezpieczne. Takie podejście minimalizuje presję na środowisko i w jego najbardziej wrażliwy element, czyli w wodę.

Czy wiesz, że Europa ma jedno z najbardziej restrykcyjnych na świecie praw dotyczących ochrony wody? Jest to Ramowa Dyrektywa Wodna UE: 2000/60/EC. W Unii Europejskiej ustalono bardzo niskie limity dla obecności środków ochrony roślin (ś.o.r.) w wodzie pitnej i gruntowej (0,1 µg/L, co odpowiada 1 m kw. na milion ha). Dlatego dobra praktyka rolnicza jest niezbędna, aby zapobiec zakazywaniu używania kolejnych środków ochrony roślin z powodów związanych z zanieczyszczeniem wody.

Odpowiedzialnie, czyli jak?

Polskie rolnictwo zużywa około 1/3 wody wykorzystywanej w naszej gospodarce i może przyczynić się do jej zanieczyszczenia. Wodę można łatwo zanieczyścić nawet niewielką ilością środka ochrony roślin, jaka pozostaje np. na zakrętkę opakowania produktu. Dzieje się tak w sytuacji ś.o.r. stosowane są niezgodnie z przepisami prawa, zaleceniami etykiety oraz zasadami Dobrej Praktyki Rolniczej.

Środki ochrony roślin mogą trafiać do wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł miejscowych lub obszarowych.

Przedostawanie się środków ochrony roślin do wody ze źródeł miejscowych jest związane głównie z organizacją pracy w gospodarstwie i zależy bezpośrednio od sposobu w jaki pracuje rolnik. Powstają one zwykle na terenie gospodarstw, w miejscach przechowywania środków ochrony roślin, sporządzania cieczy użytkowej i czyszczenia opryskiwaczy, a także w wyniku niewłaściwego postępowania z pozostałościami po zabiegach.

Co możesz zrobić?

Krok 1: Zaplanuj transport środków ochrony roślin: załadunek przeprowadzaj w wyznaczonym miejscu. Na wypadek wycieku miej pod ręką materiały wchłaniające (wióry, trociny, żwirek). Ważne: środki ochrony roślin przechowuj w zamkniętym i oznaczonym miejscu (np. takim, gdzie można zgromadzić wycieki).

Krok 2: Dokładnie czytaj etykiety produktów i przestrzegaj zawartych w nich instrukcji i zaleceń. Unikaj nadwyżek cieczy roboczej, obliczając jej dokładną ilość potrzebną do zabiegu.

Krok 3: Skalibruj poprawnie opryskiwacz i upewnij się, że podlega on corocznemu przeglądowi technicznemu. Sprawdź szczelność opryskiwacza. Upewnij się, że dysze nie przeciekają i działają prawidłowo.

Krok 4: Napełniając opryskiwacz upewnij się, że źródło wody i ciecz robocza nie mają ze sobą kontaktu. Napełniaj na obszarze, gdzie rozlana ciecz robocza może być zebrana i nieszkodliwiona np. na stanowisku do bioremediacji. Jeśli napełniasz opryskiwacz na polu, upewnij się, że miejsce napełniania jest oddalone o co najmniej 10 m od wszelkich rowów i cieków lub zbiorników wodnych. Nigdy nie pozostawiaj opryskiwacza podczas napełniania bez nadzoru.

Krok 5: Pamiętaj, że ryzyko przedostawania się środków ochrony roślin do wód powierzchniowych ze źródeł obszarowych jest związane ze znoszeniem cieczy użytkowej podczas zabiegu oraz z ich spływem powierzchniowym, drenażem i wymywaniem z pól. Zjawiska te wywoływane są przez następujące czynniki:

- warunki pogodowe: silny wiatr podczas zabiegu i intensywne opady deszczu po zabiegu
- mała polowa pojemność wodna gleby, czyli ograniczona zdolność gleby do zatrzymywania wody
- ograniczenie przepuszczalności wody na powierzchni gleby, np. zasklepienie, zagęszczenie
- elementy krajobrazu i rzeźba terenu: skłony, dolinki spływu, koleiny lub redliny

Wiedza w pigułce

Ochrona wód przed zanieczyszczeniem środkami ochrony roślin to niezwykle obszerne zagadnienie. Wiele poradników, artykułów i filmów edukacyjnych powstało na ten temat. Jeśli szukasz wiedzy dotyczącej stosowania środków ochrony roślin „w pigułce” zapraszamy do Akademii PSOR – platformy edukacyjnej stworzonej dla profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin, dostępnej pod adresem www.akademiapsor.pl. W dedykowanych modułach znajdują się materiały dotyczące bezpiecznego, zgodnego z prawem stosowania środków ochrony roślin. Wszystkie materiały **dostępne są bezpłatnie.**

Zdjęcie: Archiwum PSOR

ŚWIEŻE I ZDROWE BO ZE ZJAZDOWEJ

Jaką wodę pić?

Ostatnio obserwuje się trend popularyzacji picia wody. Jednak sama świadomość potrzeby jej dostarczenia do naszego organizmu nie wystarczy. Na co dzień, wybierając wodę, nadal zbyt często zwracamy uwagę jedynie na znaną markę czy przyzwyczajenie, a nie zwracamy uwagi na skład mineralny danej wody. Na sklepowych półkach możemy znaleźć różne rodzaje wód: mineralne, źródlane czy lecznicze. Pewne jest, że woda wodzie nierówna, a wybór odpowiedniej dla nas zależy od naszych indywidualnych potrzeb zdrowotnych. Dla wielu osób dobrym wyborem będzie woda mineralna. Ale czy dla wszystkich? W dzisiejszym artykule postaramy się odpowiedzieć na pytanie jaką wodę pić.

Dlaczego trzeba pić wodę?

Woda stanowi ok. 75% całej masy ciała człowieka. Znajduje się ona w każdej komórce naszego organizmu i dzięki jej obecności mogą zachodzić wszystkie procesy niezbędne do prawidłowego funkcjonowania. Bez pożywienia jesteśmy w stanie przetrwać nawet miesiąc, natomiast bez wody zaledwie kilka dni. Organizm człowieka stale wydala nadmiar wody, a więc nie potrafimy jej magazynować na zapas i musimy ją na bieżąco dostarczać. Podczas wydalania wody z organizmu wraz z moczem pozbywamy się toksyn i produktów przemiany materii, przez co woda odpowiada za sprawne przeprowadzenia procesu detoksykacji. Dodatkowo pozbywamy się wody poprzez pocenie się. Jest to bardzo ważne dla utrzymania odpowiedniej temperatury ciała, co chroni nas przed przegrzaniem. Ponadto badania naukowe dowodzą, że regularne picie wody wspomaga metabolizm i zapobiega występowaniu nadwagi i otyłości.

Ile wody powinniśmy pić?

Nie ma na to pytanie jednej odpowiedzi. Przede wszystkim warto skupić się na tym, co i w jaki sposób wpływa na indywidualne zapotrzebowanie na wodę. Podstawę stanowią różnice między ludźmi – mężczyźni, osoby wysokie i o większym ciężarze ciała mają zazwyczaj większą objętość krwi krążącej oraz większą powierzchnię ciała, co wpływa na wyższe zapotrzebowanie na wodę. Zatem to ile powinniśmy pić zależy od masy ciała, wzrostu oraz płci. Parametry te nie zmieniają się znacząco po osiągnięciu dorosłości, jednak zapotrzebowanie na wodę może istotnie różnić się nawet z dnia na dzień, a decydują o tym aktualny stan zdrowia, klimat, temperatura oraz aktywność fizyczna.

Według aktualnych zaleceń wystarczające spożycie wody przez dorosłych to ok. 2 litry dla kobiet i 2,5 litra dla mężczyzn.

Objawy odwodnienia

Pierwszym objawem łagodnego odwodnienia jest uczucie pragnienia. Do najczęściej występujących późniejszych objawów należą suchość w ustach, spadek wydolności organizmu, odczucie gorąca i zmęczenia,

zawroty i ból głowy. Aby im zapobiec należy regularnie dostarczać wodę do swojego organizmu, nawet jeśli jeszcze nie odczuwamy pragnienia.

Wybór wody

Wybierając wodę powinniśmy się kierować głównie stopniem jej mineralizacji. Zgodnie z definicją woda mineralna to „woda podziemna wydobywana jednym lub kilkoma otworami naturalnymi, lub wierconymi, różniąca się od wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pierwotną czystością pod względem chemicznym i mikrobiologicznym oraz charakterystycznym stabilnym składem mineralnym, a w określonych przypadkach także właściwościami mającymi znaczenie fizjologiczne, powodującymi korzystne oddziaływanie na zdrowie ludzi”. Dlatego też dzieli się wody ze względu na ich stopień mineralizacji:

- wody niskozmineralizowane: do 500mg składników mineralnych na litr,
- wody średnizmineralizowane: od 500mg do 1500mg składników mineralnych na litr,
- wody wysokozmineralizowane: powyżej 1500mg składników mineralnych na litr.

Zatem przy zakupie wody nie wystarczy spojrzeć tylko na napis umieszczony na etykiecie „mineralna”. Należy dodatkowo zwrócić uwagę na jej stopień mineralizacji i wybrać wodę odpowiednio dopasowaną do swoich potrzeb. Zależnie od możliwych występujących niedoborów warto wybierać odpowiednio wody wysokowapniowe, wysokomagnezowe, niskosodowe lub inne, dobierając je indywidualnie w odniesieniu do występujących niedoborów określonych elektrolitów. Natomiast osoby zmagające się ze zgagą czy wrzodami żołądka powinny uważać na wody gazowane, które mogą powodować podrażnienia błony śluzowej.

W przypadku występowania niedoborów wapnia, zaleca się wody z zawartością wapnia powyżej 200 mg/l, magnezu, wody z zawartością magnezu powyżej 80 mg/l. Natomiast osoby z problemami z pH żołądka powinny pić wodę z zawartością wodorowęglanów powyżej 1300 mg/l. W okresie zwiększonej potliwości, czyli podczas upałów lub wysiłku fizycznego, dobrze

jest wybierać wodę ze zwiększoną zawartością sodu.

Innym typem wód mineralnych są wody lecznicze, które w swoim składzie zawierają bardzo wysokie poziomy rozpuszczalnych składników mineralnych w odpowiednich proporcjach. Z założenia są to wody do doraźnego stosowania w przypadku niedoboru elektrolitów czy podczas występowania danych jednostek chorobowych. Nie powinno się zatem pić ich na co dzień, a jedynie przez krótki okres, najlepiej po konsultacji z lekarzem lub dietetykiem. Wody lecznicze mogą okazać się być świetnym uzupełnieniem terapii. Picie wody, która będzie dobrze dobrana do naszego stanu zdrowia i preferencji może okazać się być bardzo pomocne w terapii czy diecie.

Wyróżnia się jeszcze jeden rodzaj wód – wody źródlane. Jednak nie posiadają one tak stabilnego i bogatego składu jak woda mineralna, a co za tym idzie – dostarczymy za ich pomocą organizmowi tylko czystą wodę, bez dodatkowych korzyści w postaci minerałów.

Woda z kranu

Często jednak zapominamy o najtańszej możliwości, czyli o wodzie z kranu. Badania dowodzą, że jest ona bezpieczna pod kątem mikrobiologicznym i nie trzeba obawiać się, że nam zaszkodzi. Jeśli przeszkadzają nam smak i zapach wody z kranu, wystarczy, że odpowiednio ją przefiltrujemy. Dobrze wiedzieć, że stosowany przez nas filtr powinien mieć wkład z węgla aktywowanego. Stosowanie właściwych filtrów do wody pomoże usunąć niepożądane substancje, co pozytywnie wpłynie na polepszenie smaku i zapachu. Woda z kranu z reguły ma podobny stopień mineralizacji co woda źródłana.

W okresie upałów bardzo ważne jest, aby dostarczać organizmowi odpowiedniej ilości wody. Najczęściej zaleca się spożywanie wody mineralnej, jednak nie zawsze będzie to najlepszy wybór dla każdego. Zwracamy uwagę na nasze indywidualne potrzeby, dokładnie czytamy etykiety wód, aby ustrzec się przed zakupem wód z niepotrzebnymi dodatkami. Niestety często na półkach w wodę możemy spotkać napoje udające wodę, w których zawarte są substancje dodatkowe i cukier.

Źródło: www.akademiadobregosmaku.sggw.pl

Łódzki Rynek Hurtowy Zjazdowa S.A.

ul. Budy 4 91-610 Łódź tel.: 42 650 87 02 marketing@zjazdowa.com.pl

Dbaj o siebie i badaj piersi - bo jesteś ważna!

Badanie mammograficzne jest najskuteczniejszym narzędziem wykrywającym raka piersi na wczesnym etapie. Mammografia piersi odgrywa ważną rolę w badaniach przesiewowych wpływając na zmniejszenie umieralności z powodu raka piersi. Badanie mammograficzne wykonuje się przy użyciu mammografu. Ryzyko zachorowania na ten rodzaj nowotworu znacznie wzrasta po pięćdziesiątym roku życia. Badania wykazują, że jedną z głównych przyczyn zachorowania są uwarunkowania genetyczne, dlatego jeśli któraś z kobiet w twojej rodzinie chorowała na raka piersi, badaj się i zwracaj szczególną uwagę na wszelkie niepokojące zmiany.

W związku z wysoką liczbą zachorowań i zgonów spowodowanych nowotworem piersi wprowadzono program profilaktyki zdrowotnej. Bezpłatne badania mammograficzne finansowane przez NFZ w ramach Profilaktyka Raka Piersi mogą wykonać wszystkie panie w wieku 50-69 lat, które nie miały zdiagnozowanego nowotworu piersi w przeszłości, ani nie wykonywały tego badania przez ostatnie 24 miesiące.

Słowo „mammografia” pochodzi od łacińskiego wyrazu „mamma” – oznaczającego „piers” oraz greckiego „graphein”, czyli „rysować, kreślić”. Badanie też nazywane skrótami MRTG LUB MMG RTG, które możemy rozwinąć od słów „mammografia RTG”, ponieważ zobrazowanie wnętrza piersi możliwe jest dzięki wykorzystaniu promieni rentgenowskich.

Wskazania do mammografii:

- Na pierwszą mammografię należy się wybrać dopiero po czterdziestce – chyba, że lekarz zleci ją wcześniej – i do 50. urodzin powtarzać ją co 2 lata. Potem, kiedy ryzyko zapadnięcia na nowotwór sutka znacząco rośnie, mammografia powinna być wykonywana zaś raz do roku.

- bóle piersi,
- podejrzone zmiany w sutku tj. guz, wciągnięcie brodawki lub skóry, wyciek z brodawki, ograniczone bóle, torbiel, asymetria,

- rozpoczęcie i trwająca hormonalna,
  - przynależność do grupy zwiększonego ryzyka raka piersi.
- Sposób przygotowania na badanie:**
- najlepiej zgłosić się na badanie w dwuczęściowym ubraniu, aby łatwo było rozebrać się do pasa,
  - w dniu badania należy wziąć kąpiel, nie stosować dezodorantu, balsamu ani kremu, optymalnym terminem dla kobiet miesiączkujących jest 5-10 dzień cyklu,
  - kobiety po menopauzie mogą wykonać badanie w dowolnym terminie,
  - w dniu badania należy zażyć wszystkie leki przyjmowane na stałe.

Przeciwwskazaniem do badania mammograficznego jest ciąża.

Jak przebiega badanie mammograficzne?

Do mammografii trzeba rozebrać się od pasa w górę. Podczas badania pierś umieszczana jest na specjalnej płytce

urządzenia, a następnie uciskana przez drugą, zazwyczaj plastikową płytę. W trakcie badania ucisk stopniowo zwiększa się, co jest niezbędne, aby uzyskać rzetelny wynik badania. Uciśnięcie odpowiednio ułożonej piersi jest konieczne z kilku powodów. Przede wszystkim pozwala na wyrównanie wszelkich, występujących w obrębie gruczołu zgrubień, dzięki czemu wszystkie tkanki w piersi stają się dobrze widoczne. Ponadto dzięki uciskowi gęstość tkanek rozkłada się równomiernie, a to umożliwia precyzyjną ocenę gruczołu, eliminując ryzyko niewielkich nieprawidłowości, które mogłyby zostać zasłonięte. Ponadto uciśnięcie piersi powoduje ograniczenie ruchu. W ten sposób podczas wykonywania badania można mieć pewność, że pierś nie poruszy się, powodując rozmazanie obrazu. Czas badania ok. 15 minut, a pacjentka podczas badania pozostaje na stojąco. Badanie mammograficzne wykonywane jest dla każdej piersi osobno.

Statystyki

Kobiety w Polsce najczęściej chorują na raka piersi, tylko 30 proc. Polek wykonuje mammografię. Każdego roku na świecie rozpoznaje się go nawet u 2 mln kobiet, a ponad 500 tys. osób umiera z jego powodu. W Polsce każdego roku diagnozuje się około 19 tys. kobiet. Oznacza to, że każdego dnia ponad 50 Polek dowiaduje się o tej chorobie. Dlatego tak ogromne znaczenie ma wczesna diagnostyka. 15 października obchodzony jest Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi, którym symbolem jest różowa wstążka. Październik to miesiąc świadomości raka piersi. Szczególnie w tym czasie, bo powinno być zawsze, popularyzowane są informacje związane z profilaktyką, diagnostyką, a także terapią nowotworów piersi.

Podsumowując, rak piersi jest najczęściej występującym nowotworem złośliwym w Polsce. Mammografia to badanie, które pozwala uwidocznic zmiany w piersi również te niewyczuwalne w samobadaniu. Pamiętajmy, wczesna diagnoza raka piersi ratuje życie, które jest dla nas najważniejsze. Badajmy się, nie odkładajmy nic na później. Nie każda zmiana występująca w piersi jest objawem nowotworu, ale każda wymaga specjalistycznego badania diagnostycznego. Dbaj o siebie i badaj piersi!

Magdalena Studzińska

Biuro Powiatowe IRWŁ w Kutnie i Łęczycy

zdjęcia: Ministerstwo Zdrowia

